4-1404-2401/377-сонли иш

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ КИЛУВКАРОРИ

2024 йил 02 май

Жомбой тумани

Жомбой туманлараро иктисодий судининг судьяси Турсунова. Н.Э. нинг раислигида, Ф. Баходированинг котиблигида, Ўзбекистон Республикаси Савдосаноат палатаси Самарканд вилоят худудий бошкармасининг даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида, жавобгар – «Лазизжон Омонов даласи» фермер хужалигига нисбатан киритган даъво аризаси буйича кузгатилган иктисодий ишни даъвогар вакили—Х. Содиков (ишончнома асосида) иштирокида, – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти биносида, очик сайёр суд мажлиси мухокамасида куриб чикиб, куйидагиларни

аниклади:

Жомбой туманлараро иктисодий судига Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси Самарканд вилоят худудий бошкармаси даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида, жавобгар – «Лазизжон Омонов даласи» фермер хўжалигига нисбатан даъво ариза билан мурожаат килиб, унга кўра, жавобгар «Лазизжон Омонов даласи» фермер хўжалигидан 17 127 462 сўм асосий карзни ундириб беришни сўраган.

Даъво аризада баён этилишича, даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти(кейинги матрларда даъвогар деб юритилади) ва «Лазизжон Омонов даласи» фермер хўжалиги (кейинги матнларда жавобгар деб юрутилсин) ўртасида "Давлат эхтиёжлари учун бошокли дон экинлари уруглигини харид қилиш бўйича" контрактация шартномаси тузилган. Мазкур шартномага кўра, даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти (кейинги ўринларда "Тайёрловчи" деб юритилади), жавобгар «Лазизжон Омонов даласи» фермер хўжалиги (кейинги ўринларда "Хўжалик" деб юритилади)ни дон уруғлиги билан таъминлаш, етиштирилган махсулотларни қабул қилиб олиш ва унинг ҳақини тўлаш мажбуриятини, "Хўжалик" эса "Тайёрловчи" га бошоқли дон экинлари уруғини етказиб бериш мажбуриятини ўз зиммасига олган, тарафлар ўртасида тузилган шартномага асосан "Тайёрловчи" ўз мажбуриятларини тўлик бажариб, дон махсулотларини етиштириш учун жавобгарга тегишли пул маблағларини ўтказиб берган бўлсада, бирок "Хўжалик" шартномада белгиланган мажбуриятини бажармаган.

Шу сабабли, Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси вилоят худудий бошқармаси даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида судга даъво ариза билан мурожаат қилиб, жавобгар – «Лазизжон Омонов даласи» фермер хўжалигидан 17 127 462 сўм асосий қарзни ундириб беришни сўраган.

Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси вилоят худудий бошқармаси судга илтимоснома билан мурожаат қилиб, суд мажлисини палата вакили иштирокисиз кўришни сўраган.

Жавобгар суд мажлиси тўгрисида тегишли тартибда огоҳлантирилганлигига қарамасдан суд мажлисида ўзининг ишончли вакили иштирокини таъминламади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 170-моддасини учинчи қисмида, иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар, учинчи шахслар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин мумкин деб белгиланган.

Шу сабабли, суд, палатанинг илтимосномасини қаноатлантириб, суд мажлисини жавобгар ва палата вакили иштирокисиз кўришни лозим топди.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили судга қушимча ҳужжатлар тақдим этиб, бугунги кун ҳолатига қарздорликда узгариш булмаганлигини таъкидлаб, шу сабабли, даъво талабини тулиқ қаноатлантиришни суради.

Суд, даъвогар вакилининг кўрсатмасини тинглаб, ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб, уларга хукукий бахо бериб, куйидаги асосларга кўра, даъво талабини тўлик каноатлантириб, суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим топди.

Иш хужжатларидан аниқланишича, "Жомбой дон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти(Тайёрловчи) ва «Лазизжон Омонов даласи» фермер хужалиги (Хужалик) уртасида 2021 йил 27 сентябрь кунги №306-сонли "Давлат эхтиёжлари учун бошоқли дон харид қилиш буйича" шартнома тузилган.

Шартноманинг 1.1 бандига кўра, "Хўжалик" "Тайёрловчи" га шартноманинг 1.2 бандида кўрсатилган маҳсулотларни топшириш мажбуриятини, "Тайёрловчи" эса "Хўжалик"ни ушбу шартномада белгиланган тартибда маҳсулот уруғи билан таъминлаш, етиштирилган маҳсулотни қабул қилиб олиш ва уни ҳақини тўлаш мажбуриятини олган.

Мазкур шартноманинг 2.1 а-кичик бандига кўра, "тайёрловчи туман ҳокимлиги томонидан белгиланган нав сифат ва микдордаги уруғлик билан ўз вақтида таъминлашни талаб қилиш" ҳуқуқига эга.

Шунга кўра, даъвогар томонидан ишончнома ва юк хати асосида буғдой уруғлиги маҳсулотларни жавобгарга етказиб берилган.

Иш хужжатларига такдим этилган хисоб-фактураларга асосан, жавобгар даъвогардан жами 5 000 кг бўлган (кўшилган киймат солиғи билан бирга) 23 310 320 сўмлик махсулотлар олган.

Шартноманинг 3.6-бандида "Хўжалик уруғлик кийматининг 30-фоизидан кам бўлмаган микдорда олдиндан, қолган қарздорликни уруғликни олган вақтдан бошлаб 60 кундан кечиктирмасдан" тўлаб берилиши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фукаролик кодексининг 466-моддасида, қишлоқ хўжалиги махсулотларини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқилган) қишлоқ хўжалиги махсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган микдор ва ассортиментда топшириши шартлиги белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 236-моддасида, мажбуриятлар мажбурият шартларига мувофик, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса — иш муомаласи одатларига ёки одатда кўйиладиган бошка талабларга мувофик лозим даражада бажарилиши кераклиги белгиланган.

Даъвогар судга даъво ариза билан мурожаат қилгандан кейин ҳам мавжуд қарздорлик жавобгар томонидан бартараф этилмаган, ушбу ҳолат даъвогар томонидан судга тақдим қилинган маълумотда ўз ифодасини топган.

Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодексининг 118-моддасида, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг каноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилиниши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси "Давлат божи" тўгрисидаги Қонунининг "Давлат божи ставкаларининг миқдори" ҳақидаги иловасига мувофиқ, мулкий тусдаги даъво аризалардан даъво баҳосининг 2 % миқдорида, бироқ базавий ҳисоблаш миқдорининг 1 бараваридан кам бўлмаган миқдорда этиб кўрсатилган.

Даъвогарнинг даъво талабида жами 17 127 462 сўмни ундиришни сўраганлиги сабабли жавобгардан республика бюджетига ҳамда суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармасига 342 549,24 сўм давлат божи ундириш лозим бўлади.

Юқоридаги ҳолатларга ҳамда моддий ва процессуал қонун нормаларининг талабларига асосланиб суд, даъвогарнинг даъво талабини тўлиқ қаноатлантириб, жавобгардан даъвогар фойдасига 17 127 462 сўм асосий қарз ҳамда 34 000 сўм почта харажати, шунингдек республика бюджети ҳамда суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармаси ҳисобига 342 549,24 сўм давлат божи ундиришни лозим топди.

Юқоридагиларга кўра, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекснинг, 112-113, 118, 170, 176-180, 186-моддаларини қўллаб, суд

карор килади:

Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси Самарқанд вилоят худудий бошқармасининг даъвогар – "Жомбой дон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида жавобгар – «Лазизжон Омонов даласи» фермер хўжалигига нисбатан киритган даъво аризаси тўлиқ қаноатлантирилсин.

Жавобгар — «Лазизжон Омонов даласи» фермер хўжалиги хисобидан даъвогар — "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти хисобига 17 127 462 сўм асосий қарз хамда ихтиёрий тўланган 34 000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар — «Лазизжон Омонов даласи» фермер хўжалигидан Республика бюджети хамда суд хокимияти органларини ривожлантириш жамғармаси хисобига 342 549,24 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қароридан норози бўлган тарафлар бир ойлик муддат ичида Жомбой туманлараро иктисодий суди оркали Самарқанд вилоят судининг иктисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига биринчи инстанция судининг конуний кучга кирмаган ҳал қилув қарори устидан апелляция шикояти беришга, қонуний кучга кирган апелляция тартибида кўрилмаган ҳал қилув қарори устидан кассация шикояти беришга (прокурор протест келтиришга) ҳақли.

Судья

Турсунова.Н.Э.